

Zuid-Afrikaan James Beckett speelt met gevoelens van onbehagen

Machteloos in een dubieus systeem

**THEATER
FESTIVAL A/D WERF**
★★★★★

Plant-Life meer dan een curieuze verzameling spullen.

UTRECHT Je moet er even de tijd voor nemen: de installatie die deel uitmaakt van *Plant-Life* van theatermaker en beeldend kunstenaar James Beckett (Zuid-Afrika, 1977). Het is namelijk een fraaie, en tegelijkertijd uitert curieuze verzameling spullen, afkomstig uit Poolse industriële complexen.

Sommige apparaten zien er verwaarloosd uit, andere weer be hoorlijk knullig. Ze staan opgesteld in een groenig gangencomplex achter het toneel, en pas aan het eind van de voorstelling wordt je erlangs gevoerd. Je bent geneigd 'gewoon' door te lopen naar de uitgang, en dat is jammer. De bijzondere uitstalling is de moeite waard. En een wezenlijk onderdeel van *Plant-Life* (*Zaklady na Zycie*), opnieuw een performancevoorstelling binnen het Festival aan de Werf in Utrecht.

Op het toneel begint het allemaal. Daar zit een man met een wat hopeloze uitstraling achter een bureautje met documenten. Hij leest bij herhaling drie paragrafen voor, die gaan over het ontstaan van een groot industriële gebeurtenis: fabrieken, compleet met woningen, een eigen muziekband, en een bancaire systeem.

Maar er is iets niet pluis. Er is sprake van staatsmensinging op de verkeerde

Plant-Life

Foto: Merijn van der Vliet

manier, van vriendjespolitiek, van bureaucratie. Je weet niet precies hoe het zit. De man spreekt in flarden, maar zijn houding en de toon waarop hij onbeduidende en daardoor ook tegelijkertijd veelzeggende dingen uitspreekt, geeft precies het goede surrealistische en machteloze gevoel weer dat je, als individu binnen

een totalitair regime, kan bevangen. Wanneer de man later ter zijde wordt gestaan door twee, weinig bevallige, robotachtige assistentes is het plaatje rond: dodelijke herhaling, onnodige handelingen, vage belangrijke doenerij. *Plant-Life* herinnert dan aan werk waarmee beeldend kunstenaar Ilya Kabakov in de jaren negentig

naam maakte: een eigenzinnige, geestige en zorgvuldige verbeelding van een dubieus (staats)systeem.

Bepaald hilarisch soms is vervolgens *We hope You* (*or why there are no butterfiles in winter*) van Joao Evangelista. Deze sympathieke Portugese theatermaker en performer neemt zijn publiek vanuit een zaaltje in Huis

a/d Werf mee op excursie, beginnend bij het gebouw zelf. Samen met performer Yen Yi-Tzu is hij de gids langs de meest banale gebouwen, viezige veldjes, basketbalbaskets, bungelende satellietshoteis, een kinderglijbaantje en verbazingwekkend onfraaie muurschilderingen. Het zijn voorwerpen en beelden die gewoonlijk geen moment opvallen of de aandacht vasthouden, maar dankzij de twee blijde gidsen, ga je toch associëren of je verbazen - en lachen om hun gebaarries en reisledersjargon.

Tegelijk heeft het ook iets ongemaaktelijks om met een groep volwassenen geconcentreerd naar iets tamelijk onbenulligs te kijken; voor de wijkbewoners moet het overigens eveneens iets zijn van op te zien. Het is ook dit groepsgedrag dat Evangelista onder de loep wil nemen, en zo is er iemand bij die de bewegingen van het clubje met een camera vastlegt.

Bij terugkomst liet de techniek het helaas even atweten en kreeg het publiek zich niet terug te zien. Ook zonder dat weet je dat je een paar bijzondere momenten hebt mee gemaakt en de onherroepelijke gene blijft je bovendien bespaard. Waarom is het dan toch een beetje jammer?

Karin Veraart

Festival a/d Werf / tm 29 mei in Utrecht: www.festivalaandewerf.nl.

Plant-Life (*Zaklady na Zycie*) van James Beckett/Huis a/d Werf, 21 mei.

We hope You (*or why there are no butterfiles in winter*) van Joao Evangelista/Huis a/d Werf.